

Bölüm 9

SÜRDÜRÜLEBİLİR BALIKÇILIK İÇİN EKOSİSTEM YAKLAŞIMLI BALIKÇILIK YÖNETİMİ

Adnan TOKAÇ¹

GİRİŞ

Sürdürülebilir balıkçılık, ekosistem ile sü ürünleri avcılığının birlikte devamlılığını esas almaktadır. Bu nedenle ekosistem yaklaşımli balıkçılık yönetimi sürdürülebilir balıkçılığı sağlamak için en önemli uygulama modellerinden birini teşkil etmektedir.

Artan nüfus artışı ve bunun beraberinde getirdiği besin kaynağı ihtiyacı canlı sucul kaynaklar üzerindeki av baskısını giderek artırmıştır. Gelişen teknolojiye paralel olarak Balıkçılık faaliyetleri ve uygulamalarında, kullanılan av araç ve gereçleri ile balıkçı teknelerinde büyük ölçüde değişimler olmuştur. Balıkçılık yapısında meydana gelen bu değişimlerin hepsi birim çaba başına düşen av verimini (CPUE) artırıcı etkide bulunmuştur. Böylece daha az çaba ile daha fazla av yapan balıkçıların bir kısmı geleneksel küçük ölçekli balıkçılıktan endüstriyel balıkçılığa geçiş yapmıştır.

Ekosistem yaklaşımli balıkçılık yönetimi sürdürülebilirliği temel olarak esas almasının yanısıra aynı zamanda diğer tüm paydaşların ekonomik beklentilerinin de farkında olan ve bunları dengeleyebilen bir yönetim modelidir. Bu modelin diğer uygulama modellerinden en önemli farkı budur. Ekosistem yaklaşımli

---

¹ Prof.Dr., Ege Üniversitesi Su Ürünleri Fakültesi, adnan.tokac@ege.edu.tr

birçok çalışma olmasına rağmen bu çalışmaların ekosistem yaklaşımli balıkçılık yönetimi ile ilişkilendirilmesi henüz tam olarak yapılamamıştır. Buna karşılık özellikle sürdürülebilir balıkçılık için Türkiye balıkçılık yönetimi, son yıllarda Avrupa Birliği ile uyum çerçevesinde birçok gelişme kaydetmiştir. Her ne kadar bu gelişmeler Avrupa Birliğinin ilerleme raporlarında belirtildiği üzere yeterli görülmemiş ise de sorumlu ve sürdürülebilir balıkçılığa geçiş için bazı önemli kazanımlar sağlanmıştır. Bu kazanımlardan önemli bazıları olarak, geri alım programı ile balıkçı filosundan gemi alarak avcılık filosunun küçültülmesi, Su Ürünleri Bilgi İşlem Sisteminin (SUBİS) devreye sokulması, balıkçılık yönetimi için yeniden örgütlenme, liman ofislerinin yaygınlaştırılması, bazı türler için stok tahmin çalışmaları, kota uygulaması için hazırlıkların yapılması ve balıkçı teknesi izleme sistemi ve benzeri uygulamalar olarak sayılabilir.

Anahtar Kelimeler: Ekosistem yaklaşımli balıkçılık, yönetim, sürdürülebilirlik, su ürünleri

KAYNAKÇA

1. Staples, D. and Funge-Smith, S. 2009. Ecosystem approach to fisheries and aquaculture: Implementing the FAO Code of Conduct for Responsible Fisheries. FAO Regional Office for Asia and the Pacific, Bangkok, Thailand. RAP Publication 2009/11, 48 p.
2. Pauly D. 2009. Beyond duplicity and ignorance in global fisheries. *Sci. Mar.* 73 (2) 215-224 s.
3. Coll et al., 2013. The scientific strategy needed to promote a regional ecosystem-based approach to fisheries in the Mediterranean and Black Seas. *Rev Fish Boil Fisheries* DOI:10.1007/s11160-013-9305-y
4. Botsford LW, Castilla JC, Peterson CH 1997. The management of fisheries and marine ecosystems. *Science* 277(5325):509
5. Cury P, Shannon L, Shin YJ 2003. The functioning of marine ecosystems: a fisheries perspective. Chapter 7. In: Sinclair M, Valdimarsson G (eds) *Responsible fisheries in the marine ecosystem*. Cabi Publishing and FAO, Wallingford, pp 103-124
6. Duda AM, Sherman K 2002. A new imperative for improving management of large marine ecosystems. *Ocean Coast Manag* 45(11-12):797-833
7. Cury PM, Shin YJ, Planque B, Durant JM, Fromentin JM, Kramer-Schadt

- S, Stenseth NC, Travers M, Grimm V 2008. Ecosystem oceanography for global change in fisheries. *Trends Ecol Evol* 23(6):338-346
8. Pauly, D., Christensen, V., Guenette, S., Pitcher, T.J., Sumaila, U.R., Walters, J.C., Watson, r., Zeller, D. 2002. Towards sustainability in world fisheries, *Nature*, 418:689-695 s.
  9. FAO, 2003. The Ecosystem Approach to Fisheries. FAO Technical Guidelines for Responsible Fisheries 4, Suppl. 2, Rome, 112 p. Rome
  10. EC, 2008. Directive of the European Parliament and the Council Establishing a Framework for Community Action in the Field of Marine Environmental Policy (Marine Strategy Framework Directive). European Commission. Directive 2008/56/EC, OJL 164
  11. GFCM-SAC, 2005. SCMEE Transversal workshop on ecosystem approach to fisheries. General Fisheries Commission for the Mediterranean (GFCM). Scientific Advisory Committee (SAC). Sub-Committee on Marine Environment and Ecosystems (SCMEE), Salammbu, Tunisia
  12. UNEP, 2009. Implementing the ecosystem approach in the Mediterranean. *MEDwaves*, the magazine of the Mediterranean Action Plan 58:1-20
  13. TÜİK. 2012. Su Ürünleri İstatistikleri, 2011. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), Ankara,
  14. Ceyhan T, Hepkafadar O., Tosunoğlu Z. 2010. Catch and size selectivity of small-scale fishing gear for the smooth-hound shark *Mustelus mustelus* (Linnaeus, 1758) (Chondrichthyes: Triakidae) from the Aegean Turkish coast. *Medit. Mar. Sci.* 11: 213-223.
  15. 4/1 Numaralı Ticari Amaçlı Su Ürünleri Avcılığını Düzenleyen Tebliğ 2016. DEM-BİR Deniz Ürünleri Avcıları Üreticileri Merkez Birliği, Beyda Ofset, Ankara. 112 s.